

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
5 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
+ frcs. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privesc foia,
să se adreseze la Redacțiunea și Administrațiunea Unirii

în
Blas.

Anul X.

Blas 29 Decembre 1900.

Numărul 52.

Sfârșit de veac.

Încă două-trei zile. Și în calea noastră vom da de o pétră miliară, pe care vom găsi numărul 1901. Un veac s'a încheiat și altul începe.

E imposibil a trece pe lângă pétra această, fără a ne opri și fără a ne da samă de ceea ce a trecut, de ceea ce ne mai așteaptă.

„Anii omului șeptezeci—optzeci, ér ce este mai mult, ostenélă și durere.“ Măsura vrăștii omului sînt anii. Veacurile sînt măsura popórelor.

Dacă deci la încheierea unui an avem să ne dăm samă de viața noastră individuală, atunci cu dreptate este, ca la capétul unui veac să ne dăm samă de viața noastră ca popor, ca națiune.

Ce eram înainte de asta cu un veac?

Nesocotiți pe tóte terenele vieții publice. Între națiunile țării, noi românii loc nu aveam. Sfărîmăturile ce ni-se întindeau de pe mesele domnilor aveam să le mulțumim unirei cu biserica Romei. Erau școlele din Blas, cari bucinau iubirea de limbă și neam. Atâta tot. De drepturi politice nici vorbă. „Supplex libellus“, acum e un veac s'a înaintat de episcopul Bobb la curtea din Viena.

Ce eram ca biserica?

Neuniții nu numérau nimic. Noi, grație unui șir de ilustrii arhieriei, ne

svîrcoliam, și împrejurările politice din stat au adus cu sine, de nisuițele acelor mari apostoli în multe privințe au avut frumoșe succese. Mănăstirea s. Treimi, acum e un veac, ajunsese la zenitul înfloririi sale. Școlele din Blas atunci mai mult ca orî când, erau adevératul și unicul sóre al culturii naționale. Atunci luceau pe bolta ceriului nostru Samoilă Clain, Petru Maior și George Șineai. Pe acel timp cade și înființarea Capituluului din Blas.

Era — nu-i vorbă — o epocă pentru biserica noastră destul de glorioasă. Așa a vrut Provedința. Monarchia era în răsboi. Și celor de la putere le era binevenită punga episcopului Bobb și brațele vênjose ale fiilor neamului nostru. Așa am dobândit ceva ca biserica, am dobândit capituluul, întemeiat din banii episcopului Bobb, dar și acela numai cu libertatea de a alege pe cel din urmă membru. Alte drepturi nici ca biserica n'am mai obținut. Un an a petrecut episcopul Bobb în Viena, ca să dobîndescă, după un veac de promisiuni, ceva dotațiune pentru clerul său necăjit; și după un an de antișambrări și rugăminte, a primit porunca de a reduce numărul parochiilor — evident, ca mai ușor să pótă fi risipită turma lăsată fără păstor.

Ca popor am rămas tot cum eram înainte: iobagi ai domnilor, pe cari cu sudori crunte îi îngrășam.

Și a venit anul 1848. O adiere de libertate a sosit și pentru sërmanul

nostru popor. Patruzeci de mii de români au jurat fidelitate Tronului și Patriei pe „Câmpul Libertății“, în fața reprezentanților guvernului, și cerură după un jumătate veac, ceea ce scris era în „Supplex libellus.“

Și urmarea a fost, că au rămas cu drepturi naționale și politice aceia, cari au jurat perire dinastiei legitime, ér noi din iobăgia domnilor am trecut în iobăgia capitaliștilor. Ca națiune am rămas unde am fost: fără drepturi politice. Ca indiviđi am primit unele drepturi — pe hârtie; ca neam am fost declarați ștersi dintre șirul națiunilor alcătuitoare de stat.

Dar ca biserica am dobîndit ceva. Ni-s'a restaurat vechia mitropolie de Bělgrad și frații neuniți au primit și ei mitropolie proprie. Atâta și nimic mai mult. În colo și în biserica, clerul e tot atât de sêrac, cum era cum sînt o sută de ani. Și am vedut, cum în anul trecut 1899 mitropolitul nostru la olaltă cu clerul său adunat în Sinod a cerut dotațiune congruă pentru cler. Și ce răspuns a primit. Ca și episcopul Bobb la 1784, anume să reducă numărul parochiilor.

Érá ca națiune, cum am ajuns? „Supplex libellus“ al episcopului Bobb a fost dus de fruntașii neamului nostru în formă de „Memorand“ la Monarch. Resultatul? Ca și după al episcopului Bobb și ca și după al episcopului Inocențiu de acum un veac și jumătate.

Éta cum stăm la încheierea anului!

Feuilleton.

Icône din Seminar.

Chestia națională.

Isolați de contactul lumii românesce, gazetele ne erau cea mai plăcută distracție în seminar.

Atunci era distracție să cetești jurnale românesce; acum? . . . . . acum nu mai e distracție!

Cu ce sete le cenam din dóscă în dóscă, și ce vil discuții întindeam pe tema câte unui articol!

Disciplina semiuarială nu permitea ceteria foilor politice. Și era destul de înțeleptă opreliștea această, când aprópe tóte naționalitățile din țară erau reprezentate în seminarul nostru: Unguri, Români, Nemți, Croați, Ruteni, Bunievați, Slovaci.

Cu mare greú am isbutit să câștigăm „Dreptatea“. În numărul de probă era ilustrația Nascerei Domnului, și grație acestei

sfinte ilustrații, superioritatea ne-a permis să abonăm foia.

Ce fericit eram, când puteam ceteri în fie care zi gazeta românescă — fie chiar „moderată“.

Pe urmă „Dreptatea“ și-a sistat apariția.

Rămași éráși fără jurnal, ne băteam capul, să punem mâna pe „Tribuna“. Ne-am și prezentat la prefectul de studii. Se înțelege, că nici n'a voit să stea cu noi de vorbă; ne-a luat ca de la óle. Nu era om réu prefectul nostru, dar era cu tóne. Am pândit ocașia, când era bine dispus.

— Garantăm, că e o foie seriósă, căci dór redactorul ei Dăianu, a eșit de sub mâna Mării-Tale.

— Că și Dăianu ăla . . . De alt cum, de bună samă el e redactor?

— Da!

— Aduceți-mi un număr, să ved.

Cu numărul am cam sfectit-o, căci el cerea să-i arátăm negru pe alb cine e redactor. Dar în aceeași vreme un coleg de la „Petru Maior“ ne-a adus un număr tare norocos: articolul de fond era *Romu locuta* (de-mi aduc bine a minte, în chestia liturגיעi maghiare.)

Articolul acesta ni-a câștigat „Tribuna.“

A fost o adevérată sêrbătoare, când ne-a sosit primul număr. Colegii unguri își mușcau buzele de ciudă. Numai frații Croați s'au bucurat de bucuria noastră, aclamându-ne cu „Jivio Rumeni!“

Dar scris a fost, ca zilele „Tribunei“ numérate să fie. Prefectul nostru, spre a fi deplin incredințat, ea n'ósă tradám patria prin faptul, că cetim „Tribuna“, a cerut de la redacția lui „Magyar Allam“ informații mai aménunțite. „Magyar Allam“ (foia clerului catolic și foia favorită a multor preoți români din diecesa Gherlei și a Orăđii-mari, onóre esceptiunilor!) este un jurnal catolic ca formă, ca fond înse mai e și kossuth-ist și șovinist, ca orî care jurnal liberal.

După informațiile acestui ziar, singurele foi românesce cinstite ar fi „Unirea“ și „Telegraful român“, dar și aceste numai într'atâta merită atenție, întru cât sînt organele celor două mitropolii. În colo tóte agitéză, tóte sînt bune de aruncat în foc.

„Tribuna“ ni s'a confiscat numai de cât. Și am rămas éráși fără jurnal și, Dómné, réu e să fi fără jurnale, după ce te-ai obi-cinuit să le cetești regulat.

Dar înc'ăi sintem noi așa de buni, cum erau părinții noștri de acum un veac?

Să ne punem numai mâna pe inimă, și să recunoștem, că nu mai sintem cum erau înaintașii noștri.

Unde sint bărbați, ca Șincai, Petru Maior și Samoila Clain?

Unde e simplitatea și curățenia moravurilor de acum un veac?

Unde e soliditatea instrucțiunii și educațiunii de la începutul acestui veac?

Unde e dragostea învățată de neam a preoțimei lui Bobb?

Unde e spiritul de jertfă a călugărilor din mănăstirea Sfintei Treimi?

Da! ne place și nouă să facem paradă. Aranjăm serbări sgomotoase; ținem discursuri plăcute urechilor multimei. Dar ne lipsește căldura, intimitatea, curățenia, sinceritatea bătrânilor.

Poate că nici nu e de mirat, dacă e așa. Ore atâtea decepțiuni amare, prin câte am trecut, nu sint ele de ajuns, ca să ne disgeste și să ne facă să perdem ori ce speranță într'un viitor mai bun?

Să fie de parte de la noi un asemenea gând. Vai de neamul nostru, dacă o asemenea convingere ar ajunge să stăpânească masa poporului nostru! Ar fi preludiul morții.

Neamurile pier numai din vina lor. Dumnezeu n'a făcut neamurile spre pierire, ci ca prin acele să se preamărească numele Lui.

Am văzut grația și bunăvoința lui Dumnezeu față de noi, când ne-a chemat acum două veacuri în sinul bisericii sale. Calea mântuirii atunci ni-s'a arătat: văduț'am lumina cea adevărată.

Zică cine ce va vré: nefericirea noastră zace în desbinare. Și unire nu este de cât în Dumnezeu: unire în cugete, unire în simțiri. Unire adevărată poate nasce numai biserica ade-

vărului, biserica întemeiată pe piatra credinței, care este Petru. Până nu va dispăre dintre noi „órba neunire“, vindecare nu va fi ranelor noastre. Christos ne chiamă „Veniți la mine toți cei necăjiți și eu vă voi mângăia pe voi.“ Er noi umblăm la isvóre fără de apă.

Cu mulțumită în inimă, pentru că n'am perit încă, să încheiăm veacul. Și cu inimile ridicate la Dumnezeu să începem noul veac, rugându-ne pentru unirea tuturor. Să ne rugăm, ca cel puțin urmașii noștri să vadă înlăturată rana cea mare a neamului nostru: desbinarea dintre frați.

Biserica grecă și desnaționalizarea Românilor din Epir. Ca o nouă dovadă despre trista influență ce o are biserica grecă asupra națiunii române și cum prin această biserică se lucră la desnaționalizarea neamului nostru, poate servi următorul extras, ce-l facem din o scrisóre din Macedonia, publicată în nrul din 26 Dec. al „Tribunei:“

„ . . . nu trebuie perdat din vedere, că nu atât prin școle, cât mai ales prin cler și prin biserică au isbutit Grecii să devie puternici și periculoși pentru noi. Și — pe cum și cu altă ocaziune am spus — aci e fortăreța principală, inespugnabilă a lor. Dacă am avé cele mai bine organizate școle, dacă am posedé cel mai harnici și devotați profesori și învățatori și dacă acțiunea școlilor nu va fi secundată de biserică, atunci nu sintem îndreptățiți, ca să sperăm într'un viitor asigurat în punctul de vedere al existenței noastre naționale. Grecii au în Epir școle — putem zice bine organizate — dar au și biserică nenumerate, dar au și un număr cler. Mitropoliții și episcopii lor cutreeră orașele și satele românești numai și numai în vedere de a opri răspândirea curentului de regenerare națională.

Și noi avem în Epir școle. Dar biserică prea puține, ér cler, care să fie pregătit românesc și care prin urmare să lupte din convingere pentru cauza națională, nu avem mai de loc. Éta vedita noastră inferioritate față de propaganda grecă.

Revistă bisericăscă.

Roma. În ajunul Crăciunului catolic s'au săvârșit în basilica San-Pietro din Vatican ceremonia închiderii porții sfinte și închierea anului sacru.

Aceste pompóse ceremonii au fost îndeplinite de Sfinția Sa Papa Leo, care în butul scirilor alarmante, se bucură de o escelentă sănătate, considerându-i vrasta foarte înaintată.

Adus pe „sedia gestatoria“ Sfinția Sa s'a pogorit înaintea porții și cu o mistrie de aur a depus var, așezând trei cărămizi cu felurite inscripții și având una o medalie de aur, a doua de argint și a treia de bronz. Apoi binecuvintând mulțimea s'a retras fiind aclamat cu mult entusiasm de către cei de față.

Revistă politică.

Austria. Ziarele din cealaltă parte a monarhiei înregistrează un fapt, care de bună samă face mult sânge rău fraților magiari, acum de sf. Sărbători.

E vorba de pactul comercial închiat numai provisor între statele monarhiei dualiste. Un membru a partidei social creștine, a declarat, că partida sa numai așa va vota pactul, dacă se vor face față de magiari unele restricțiuni. Între punctele înșirate e și deobligamentul guvernului ungar, de a face o lege de naționalități, care să nu fie literă mórta, ci să fie observată de toți.

Aveam noi un prietin bun și prietinnul acela ne aducea în totă Dumineca gazetele de peste săpărmană.

Și le cetiam pe ascuns, cu indoită sete.

S'ar crede, că simțemintul național se desvóltă numai într'un mediu de elemente omogene.

Ei bine, nu-i adevărat! Contactul zilnic, comunitatea de vederi și aspirațiuni, ori cât ar fi de priincioase simțului național, nu-i vor da nici când profunditatea și intensitatea contactului cu străinii.

E natural să-ți iubești neamul, când trăiești în mijlocul lui, când toți au aceleași vederi ce tu le ai, dar e ideal să-l iubești în o lume străină, unde nime nu-ți împărțășește vederile, unde neamul tău e huiduit și scuiat în față.

Îubirea această de neam se potentează prin focul tinereții și prin — depărtare. Un scriitor tinér a zis: „Îubirea crește cu pătratul depărtării.“

Încunjuțați cum eram de elemente străine, izolarea era singurul modus vivendi între niște ómeni, cari nu ne cunoșeau și, în mare parte, nu voiau să ne cunoască.

Spun antecesorii mei, că înainte cu vr'o 6 ani, câți va seminariști din părțile nordice ale țării, întelegând că Românii se află adunați în grădină, au grăbit să-i vadă. *Vajjon, hogy néznek ki az oláhok?* Se așteptau la

nește mutre de bandiți antropofagi și au rămas frapați, când s'au convins, că Românii sint și ei ca ceilalți ómeni botezați.

Cu ast fel de ómeni nu era de a începe discuții pe tema capacitării. Căci peste tot, capacitările decurgeau foarte greú; la virsta aceea totă lumea e nervósa — și seminariștii sint cu un grad mai nervóși de cât lumea.

La ce să mai discuți atunci?

Erau, ce e drept, băieți foarte buni între ungerii neași; cu aceștia ne puteam înțelege. Dar partea covârșitoare a colegilor noștri erau elemente renegate, și cu aceștia peste tot, era mai bine să nu începem vorba.

Eram, cum s'ar zice, „passiviști“. Dar nu i-ași fi recomandat nimérui să rischeze vr'o grobianitate la adresa noastră. Cântăriam cu indoită susceptibilitate ori ce necuviință; căci, dacă ne supéra insulta unui străin, aceeași insultă ne revolta, când era rostită de un cleric, merit a servi în viață la altarul Domnului.

Trăiam în lumea noastră. În grădină ne aveam băncile noastre sub frumosul castan botezat „București“, în pipătoriu de asemenea „nația“ își avea masa ei separată. Și se porniau poveștile și glumele . . . . . Câte o dată fredonam încet și trăgănat câte o doină. Gândul nostru sbura la iubiții noștri acasă . . . . . și vintul lua

acordurile doinei și le ducea de parte . . . . de parte.

Sint numai patru-cinci ani de atunci, și totuși — ce mult e de atunci, Dómné!

Era recent încă procesul Memorandului . . . . în aer plutea încă căldura însuflețirii . . . . credința în noi înșine și în viitorul nostru.

Viitorul nostru!

Ce luminósa e vedenia unui viitor fericit pentru un neam obidit de veacuri, — ce luminos era acest ideal în imaginația noastră naivă și curată.

Și ce s'a ales din frumosul vis de o dată?

Unde e credința în isbândă, unde însuflețirea și dragostea de luptă?

Unde e frumosul răsărit de sóre?

Sau poate nici n'a fost un răsărit real, ci o alucinație a fantasiei noastre aprinse — o amăgire optică — o *Fata morgana*.

Vedenia luminósa s'a stins . . . . și s'a făcut sară . . . . și s'a făcut nópte . . . . Îngerul morții i-și întinde aripile peste aspirațiunile părinților noștri.

„Durmiți în pace, umbre!“

Simin.

Anglia. La schimbarea norocului, în luptele din Africa de sud, Anglia nu s'a așteptat. Anglezii erau deași să audă, că Burii sînt respinși, și că nu mai pot fi pe riculoși când de o dată sosi scirea, că Burii au eșit învingeții, ba că le a succes a răscula chiar și pe Africanderii din Capland. Trupe nouă de a se trimite în Africa cere acum lordul Salisbury, instrumentul lui Chamberlain. Poporul înse nu se arată aplicat a mai aduce sacrificii nouă de sânge și bani pentru interesele alor căți va comercianți neșaișii. Chiar și pe regina încă au atins-o neplăcut scirile despre învingerile Burilor. Din relațiunile, ce i-sau făcut, ea încă era sigură despre nimicirea totală a Burilor. De aceea, ca să se evite vearsarea de sânge ulterioară, ea inclină spre pace, ca adecă guvernul englez să se facă mai accesibil pentru Krüger, cu atât mai virtos, că republicele sud-africane vreau să recunoscă supremația Angliei.

Tot în favorul împăciuirii s'a întâmplat o schimbare de scrisori între regina Wilhelmina și între împăratul Wilhelm.

Și chiar și ministrul de externe al Statelor-Unite a cercetat în mai multe rînduri pe ambasadorul englez, ca să-l capaciteze pe acesta și prin el pe guvernul englez, de a pune capăt vearsărilor de sânge. La cas, când Anglia s'ar învoi la acesta, Statele-Unite se oferă de mijlocitoare ale păcii. În cazul acesta, Germania, Rusia și Franța încă ar secunda inițiativa Americanilor.

Fiind deci spiritele inclinate spre sistarea luptelor, Salisbury se vede părăsit în idea sa, de a nimici total pe Buri. De aceea începe a buciurma, că în Africa de sud nu e vorbă numai de o simplă bătae, ci se tractează de esistența Angliei ca putere mare. Că apoi afla-vor răsune tânguirile lui Salisbury, viitoriul o va arăta.

România. Fiind vorbă de criza financiară, dl Carp a declarat, că ar putea să contragă un împrumut, cât de mare, căci i s'a oferit, dar nu o face și crede, că n'o va face nici un guvern, de ore ce i s'a cerut un lucru, care iuvolve o amestecare în afacerile interne ale statului român. Care ar fi lucrul acesta dl Carp nu l'a spus. S'a presupus, că era vorbă de Jidani, dar mai târziu a început să circuleze o nouă versiune, a nume, că un sindicat de bancheri francezi s'a oferit să dele banii, cu condiția, ca statul român să iese din tripla alianță.

Despre conflictul bulgar, care se pare, că a amuțit, ziarul „Apăr. Națională” publică unele destăinuirii sensaționale. În totă afacerea acesta mîna Rusiei a avut rolă principală. Ea a fost, care a ațîțat mereu pe Bulgarii, contra Românilor, ținînd să turbure liniștea în Balcani, pentru ca apoi la timpul său să pôtă interveni. Urmarea a fost un tractat defensiv și ofensiv cu Turcia. Surprins de acest tractat, Muraviev, fostul cancelar rusesc, a propus Țarului, să îndemne Bulgaria la un conflict răboinic cu România. Fiind refușată pro-

punerea, Muraviev s'a sinucis. Următorul său începe cu corupția. A corupt pe G. Mirzescu de la Iași, să scotă un ziar antidinastic, pe care îl imparte gratuit în miș esemplare, și care are menirea să facă agitație prin Moldova, din care apoi să se nască turburări. Colosul de la nord n'are linișce.

Muntenegru. Cu ocazia zilei de sf. Nicolae, reprezentanții guvernului s'au presintat la principele Nichita, și i-au oferit titlul de „Alteță regală”. Prințul a primit acesta nouă titulatură, cu atât mai virtos, cu cât a fost asigurat, că puterile nu se vor opune. Cu acest prilej s'au făcut prințului mari ovațiuni.

China. Ultimele sciri sosite din China anunță, că ambasadorul spaniol, ca cel mai bătrîn dintre reprezentanții puterilor, a predat deja prințului Cing și lui Li-Hung-Ciang condițiunile de pace. Aceștia la rîndul lor le vor presinta împăratului spre a se rosti asupra lor.

Nota adresată guvernului chinez e lungă și se ocupă în detalii cu toate cele săvîrșite de chinezi. În sfîrșit se enumără condițiunile irevocabile și absolut indispensabile pentru închierea păcii. Aceste sînt următoarele:

1) Un prinț chinez va fi trimis la Berlin, pentru a exprima acolo părerea de rîu a împăratului pentru asasinarea baronului de Ketteler. Apoi, în locul unde a fost asasinat ambasadorul german, să se ridice un monument care să exprime — printr'o inscripție în latinește, nemțește și chinezește — părerea de rîu a împăratului pentru omor.

2) Se va da cea mai severă pedepsă — corespunzînd cu crima comisă — persoanelor arătate prin decretul imperial, din 21 Septembrie.

3) Japonia va primi o satisfacție suficientă pentru uciderea cancelarului său.

4) Se vor ridica monumente de expiere în toate cimiterile străine, unde au fost profanate mormintele.

5) Se interzice importul de arme, de material de război sau repararea acestuia.

6) O despăgubire corespunzătoare va trebui plătită statelor, legațiunilor sau particularilor — fie chiar chinezi — cari au suferit stricăciuni.

7) O gardă permanentă va fi ținută pentru legațiunii și cartierul diplomatic va fi apărut.

8) Forturile din Taku și cele dintre Peking și mare vor fi dărimate.

9) Se va institui o posesiune militară în punctele unde acesta e reclamată imperios, pentru a proteja linia ferată dintre Peking și mare.

10) În întreg imperiul se va așiza timp de doi ani proclamațiunii, prin cari se amenință cu mörtea fie ce persoană, care s'ar afilia la vre o societate ostilă străinilor, și în care se vor enumără pedepsele ce s'au dat instigatorilor mișcării revoluționare a boxerilor.

Se va mai da apoi un edict imperial, prin care vice-regii, guvernatorii și alți funcționari superiori din provincii se vor face

direct responsabili pentru toate încălcările aduse contractelor în raionul puterilor lor.

În cazul când numiții funcționari nu vor proceda la înăbușirea exceselor, ei vor fi imediat destituiți și nu vor mai primi nici o dată un post la stat.

11) China la asupra ei o revizie a tractatelor comerciale pentru a ușura relațiunile comerciale.

12) Tsungliyamenu va fi schimbat. Ceremonialul obișnuit la primirea unui ambasador străin, va fi modificat într'un sens indicat de puteri.

Transvaal. Zi de zi situația devine tot mai gravă pentru Anglezii. Burii au pătruns în Cap prin trei locuri. Ei înainteză repede, fiind cu entuziasm primiți de Africanderi, cari să unesc cu ei. În același timp Burii adună toate carere, vitele; distrug liniile telegrafice și amenință cu nimicire și pe cele ferate. Anglezii din provincie fug cu toții la Capetown. Se zice, că numărul Africanderilor ce s'au unit cu Burii se apropie de zece mi și că ar trebui o armată mare să îi împiedece în mersul lor.

Correspondințe.

Anul iubilare în Maramureș.

Anul sfînt și anul al 200-lea de la sfînta Unire, se apropie de sfîrșit.

Cu pietate și cu bucurie s'au serbat acest an îndoit sfînt și în Vicariatul român din Maramureș, și s'au făcut în decursul lui multe lucruri demne de însemnat.

Vă rog să binevoiți a lua notiță despre ele în foia DVöstre, care de un deceniu apără cu atîta căldură românitatea și credința noastră sfîntă greco-catolică.

Voi începe cu Sighetul. Aici avem o parohie română. Această parohie a fost română și în vechime, dar ajungînd sub ocărmuirea Episcopilor ruteni de la Ungvár, în decurs de mulți ani a fost parohie rutenă. Nu voesc să descriu mai pe larg luptele, speșele și ostenețele bărbaților neuitați: Iosif Man, Gavriil Mihályi, Iurca, Iura, Mihalca și alții deja repausați, a Escelenții Sale Michail Pavel, fost vicar al Maramureșului, a lui Petru Mihályi, ablegat dietal, a fratelui său Dr Ioan Mihályi, a Episcopilor de la Gherla, a Mitropolitilor de la Blaș, a vicarilor români din Maramureș și a altora, cari ani de zile s'au luptat, pentru recăștigarea parohiei române din Sighet.

Mulțămita zelului acelor bărbați neuitați și prea demni, în anul 1871, s'a înființat parohia română, înse fără dotațiune și susținută așa zicînd cu speșele Escelenții Sale Michail Pavel, de ore ce poporul român din Sighet e miser și a fară de căți va inteligenți, abia avem vre o 50 economi cu case proprie. Vicariatul din Maramureș fiind înființat în anul 1778, sub regina Maria Terezia pentru românii din Maramureș, bărbații nostri fruntași au pretins cu tot dreptul, ca în Sighet să avem parohia română și reședința vicarului român, și că aceea parohie să se doteze, pe cum e dotată și cea rutenă. Har Domnului, s'au ajuns și acesta! Astăzi avem în Sighet parohia română sub patronatul Înaltului Erariu.

Pentru esoperarea dotațiunei acesteia datorim cea mare mulțămită Escelenții Sale Dnui Episcop al Gherlei Dr Ioan Szabó.

Avem în Sighet biserică frumoasă de piatră zidită în 1892, avem casă parochială

În loc central cu o ridicătură, sub dînsa cu 3 bolte mari, zidită sub îngrijirea zelosului vicar Tit Bud, și avem și casa cantor-docentală. Luând în Erariu asupra sa patronatul a dat poporenilor din Sighet o casă vechie și 2000 floreni, ca să o străformeze de casă parochială, ast fel că poporul din Sighet să dea 8000 floreni, ca să se pōtă aceea casă străforma după planul erarial. Inse poporeni miserî din Sighet n'ar fi fost în stare a oferi nici 800 floreni, ne cum 8000 floreni, drept aceea vicarul nostru în conțelegere cu fruntașii români din Sighet, a făcut învoire cu un întreprindător, care a zidit casa cu ridicătură și cu 6 chilii: culină, cămară și în ocol casă cantor-docentală, dându-i-se venitele boltelor pe 15 ani, din cari au trecut 8 ani și peste 7 ani biserica din Sighet din bolte va avea un venit de 1500 floreni.

Înse zelosul vicar Tit Bud, acum paroch în Sighet, în dată ce a venit aici s'a apucat de lucru, și prin colectă de peste 4000 corōne, a zidit aprōpe de biserică o sală de învățămînt frumoasă și spațioasă. A înzestrat-o cu tōte cele de lipsă, cu bănci după sistema cea mai nouă și cu cărți școlare, și azi învață în dînsa 47 elevi carte românescă, și a nume 39, de clasa I. ér 8, de clasa II. elementară.

Acesta este în cetatea Sighet cel mai frumos monument al anului sfînt și al anului a 200-lea de la S. Unire.

Apoi un monument frumos al anului acestuia este și înființarea corului vocal a bisericii din Sighet, stătător din 16 tîriști români și 4 studenți din convict. Tōte speșele, pe cum și plata conducătorului le suportă din al său propriu Rds. Dn Tit Bud vicar.

Omul, aieve, se miră de dărnicia poporului român gr. cat. din Maramurēș. Acest popor bun a dat pentru zidirea bisericii din Sighet aprōpe 15 mii floreni, apoi inteligența cu poporul a înzestrat biserica cu cele de lipsă în preț de 1500 floreni, familia Mihalca a cumpărat un luster în preț de 360 floreni familia Mihályi un luster în preț de 200 floreni și ast fel și alții au dăruit bani și alte paramente frumoșe pentru s. biserică.

Poporeni din Sighet la inițiativa parochului vicar, a cumpărat un steag frumos de doliu, în valōre de 80 floreni, au conferit pentru auritul unui potir și a dăruit Evangelia, învălitoare de altar și de amvon, teșchuri prețioșe, câte de 50—100 floreni, în în cât astăzi biserica noastră este împodobită în modul cel mai frumos.

Apoi Dn paroch Tit Bud a efectuit cumpărarea unui cimiteriu nou pentru credincioșii români, l'a îngrădit frumos, a dat să se taie în dînsul cărări, cari le-au acoperit cu prund și în lungul cărărilor a sădit 500 brați, a îndemnat pe poporeni să redice în cimiteriu o cruce, și aceea cu spese de 200 corōne a și radicațu-o curatorele bisericesc Vasiliu Socaci în memoria anului sfînt și al anului 200 de la S. Unire.

Astăzi cimiteriul românilor din Sighet este unul dintre cimiteriile cele mai frumoșe.

Ast fel cu zel învăpăiat lucră parochul nostru pentru binele sufletesc al poporenilor săi, cari admiră cuvîntările lui frumoșe, zelul și sîrguința lui.

Anul sfînt a fost de mare însemnătate și pentru Asociațiunea pentru cultura poporului din Maramurēș, înființată în anul 1861.

În 9 Novembre st. n. a. c. s'au ținut adunarea generală a Asociațiunei noastre și s'au ales oficialii ei, rămânēnd ca preside Magn. Domn Petru Mihályi ablegat dietal, vicepreside Rds. Tit Bud vicar, cassar Dr Ioan Mihályi, controlor și avocat Dr Ilie Mariș, notar Ioan Doros preot în Sat-Slatina.

Cu bucurie s'au constatat cu ocaziunea acelei adunări generale; ținută în școla nouă română din Sighet, cum că în favōrea Convictului român susținut de Asociațiune a încurs de la inteligența noastră oferte peste 900 floreni.

Asociațiunea asta a susținut în 10 ani adeeă începēnd de la 1869 o preparandie română, în care sub conducerea neuitatului și zelosului profesor Ioan Bușița s'au crescut peste 100 învățatori bravi și zeloși.

Apoi de 15 ani în cōce Asociațiunea susține un convict, în care s'au crescut deja peste 60 tineri cu spesele Asociațiunei, cheltuindu-se cu susținerea Convictului peste 20 mii floreni. Și și astăzi se susține în Convict 14 elevi sub directoratul vicarului Tit Bud și a prefectului Nicolau Doros.

Convictul este în prața Sighetului și stă dintr'un edificiu cu ridicătură în valōre de 60 mii floreni, pentru zidirea căruia inteligența și poporul român a spesat peste 30 mii floreni.

De multe ori s'au făcut amintire în foile române că de ce ore nu se face un despărțămînt a Asociațiunei Transilvane și în Maramurēș?

Răspunsul se află în cele mai sus scrise. — Avem Asociațiunea noastră care jertfesc anuatiu 2—3000 floreni pentru creșterea fiilor poporului și nu sîntem harnici a aduce și alte jertfe.

Aceia cari ne cunosc mai de aprōpe, admiră jertfele cari le aduce poporul român din Maramurēș pentru Asociațiunea și Convictul său.

Domnul vicar Tit Bud acum lucră istoric Asociațiunei și a înființării parochiei Sighetului, din care op se va vedea cum că abia este ținut românesc, care se fie jertfit atăta pe altarele bisericelor și a creșterii poporului, ca inteligența și poporul român din Maramurēș.

Ni se impută, că nu arētăm lumii fapte mari naționale. Dar ore cele mai sus scrise nu sînt fapte mari, nu sînt fapte demne de admirat.

Clerul și poporul din Maramurēș și-au împlinit tot de una datorința către neamul său.

Sîntem puțin, abia 70 mii față cu 150 mii ruteni și vre o 30 mii unguri.

Ținutul nostru e nefructifer, românii abia au atăta rōdă, cât să le ajungă pe o jumătate an, și totuși a jertfit și jertfesc mii și mii pentru biserică, școle și Convict.

Acest popor din răscumpărarea regalelor a făcut fundațiunii bisericesc și școlare de 85 mii floreni, a zidit și zidesc mereu biserică, școle și case parochiale. De exemplu numai pe apa Mărei în 7 parochii și 2 filie s'au zidit într'un deceniu biserică, școli și case parochiale în valōre de 100 mii floreni.

N'au lăsat acest popor fără urme nici anul acesta de 200 ani de la Sfînta Unire.

În cele mai multe biserici din Vicariat poporul a ascultat la îndemnul vicarului câte 20 s. liturgii, s'au mărturisit și s'au cuminecat cu sutele și miile.

În multe comune s'au cumpărat potire, Evangelie, vesminte bisericesc, lustere, prapori și alte paramente sacre și s'au făcut fundațiunii pie.

În tōte parochiile s'au publicat pastorala bunilor nostri Arhieriei, emanată cu ocaziunea aniversarei ducentenară a Sfintei Uniri.

Ast fel anul acesta a avut partea sa îmbucurătoare pentru poporul român gr. cat. din Vicariatul Maramurēșului.

Durere, că și în anul acesta, rōda pămîntului a fost slabă, și că nisce agenți a tulburat linisea poporului, îndemându-l să emigreze în America și a nume în Brazilia și Argentina, promițându-le munți de aur.

Dintre români, până acuma, nu s'au dus în America nici unul, dar destul că e tulburată linisea lor. Dintre ruteni s'au dus cu sutele.

Avem apoi și aceea durere, că într'o parochie nisce agitatori fără suflet a probat să conturbe linisea poporului, îndemnându-l să lăsa chiar și credința strămoșescă greco-catolică.

Guvernul diecesan și vicarul nostru a făcut tōte pentru linisirea spiritelor și sperăm, că va urma cât de curēnd pacea atāt de dorită.

Va veni timpul și nu-i de parte când vom desvăli tōte aceste, ca să vadă lumea că cine sînt aceia, cari au întreprins pașii pentru tulburarea unui popor bun, blând și liniscit cum este și poporul român greco-catolic din Maramurēș.

Sighetul-Maramurēșului în ziua S. Nicolai 1900.

Nicolai Doros

preot, prefectul Convictului român din Sighet.

La cestiunea „concubinatelor.”

Din Bănat 25 Nov.

Cestiunea concubinatelor la noi e o cauză vitală. Putem zice, ca la noi la nime. Durere, că în lucruri slabe — pe tōte terețele: biserică, publicistică, noi sîntem în locul prim, — érá când e vorbă de lucruri bune și nobile, ne dăm înderēt, și în loc de fapte sbierăm.

Să fim sinceri. Concubinatele până atunci nu vor înceta, până când preoții din satele mixte — uniți și neuniți — nu vor trăi în armonie. Durere, că în punctul acesta e mult de dorit, căci partea cea mare a preoților neuniți — se fim sinceri între noi — sînt încă din vremea vechiă — când pregătirea lor consta din creșterea pērului lung și din cetirea evangheliei cirilice într'un ton pētrunător.

Respect gardei tinere!

În ast fel de sate preotul unit pōte să predice și nōptea — rezultatul va fi nulă.

— Mei popo! lasă-te, nu te ținea așa mare! Am mai vēqut noi ómeni ca tine! De nu-ți place, sănătate bună! — mergem la popa Damaschin — și ne facem neuniți.

Acesta e răspunsul, când preotul admoniează poporul.

Poporul e convins, că taica popa Damaschin nu taie limba. (Espreșie vechie.)

Că aceste nu sînt iscodite de mine — cred, — că-mi sînt martori toți frații din Bănat.

Concubinatele s'ar putea stērpi numai într'un mod. Modul acesta ar fi, ca în satele mixte, preoții în conțelegere, să deneghe acestora tainele sfînte — să nu-i primescă de fideli, când ar voi să-și schimbe legea. Țăranul nostru e de la fire fōrte simțitor și tare mult se teme de gura satului. De vede, că nu are trecere la nici un popă, de vede că la prasnice (ziua patronului casei) nici un popă nu-i sfîntescă bucatele, începe singur a se cugeta, că ore nu ar fi mai bine să se cunune. Érá de ar voi a primi vre un oficiu public în sat, preoții să-și pună tōtă puterea spre al sta în cale — cred, cunoscēnd bine firea țăranului — am putea ajunge la ceva rezultat.

De la administrațiunea statului puțin putem aștepta — de și în unele locuri fibirēii stău în ajutoriul preoților.

Cunosc o comună mixtă, unde ambii preoți fiind tineri și trăind bine, au sanāt rēul acesta cu totul în decurs de 2 ani de zile.

Despre căsătoriile de probă din Bănat nici nu vorbesc acum. Acestea sînt o specialitate bănățenescă, prefăcută în sange la poporul din Bănat.

Chiar și preoțimea băstinașă — după cum se numesc frații neuniți — s'a dat după păr. căci doră așa a fost, de la strămoși.

— D'apoi dai amarul copil, ce se le strică voia! — e răspunsul taichii popii, dacă cineva îl agrăsece pentru căsătoriile copiilor. Ba așa de tare s'a dat după păr, în cât chiar și ei ici-colea cam fac câte o probă prin copil lor.

În ast fel de sate, nici vorbă nu pôte fi de stîrpire. Aici trebuie să așteptăm, până când părintele își cantă răpaus în sinul lui Avram — și-și dă locul unui tîner demn, cunoscătorii de chemarea preoțescă.

Stîrpirea să se încépe în comunele provédute cu preoți moderni — ér în comunele pure preotul pôte păși energie — dar fîresce nu cu bățul în baltă, fără cu precauțiune și cu încetul, căci cunoscut este, că nația în dată se face neuniată.

E vorbă de poporul nostru — de sângele nostru. Preoțimea nu peste mult va fi scutită, barémî în parte, prin ordinarea congruel, de lipsa materială; — deci la muncă fraților, și în interesul poporului nostru să ne călcăm pe inimă, și să începem noi apropierea față de frații neuniți — ca în conțelegere reciprocă să sanăm rēul ce atăta ne rōde.

Băndătanul.

Reuniune de femei.

Bucium-sésa 18 Dec. 1900.

Pe la începutul anului curent, ați binevoit a publica în prețitul DV. ziar o notiță scurtă, despre constituirea unei reuniuni de femei în comuna noastră. Azi am bucuria deosebită a Vē putē anunța, că statutele acelei reuniuni au fost provédute cu clausula de aprobare a Înaltului Minister r. u. de interne ddto 20 Nov. 1900 Nro 99.878. Din acest incident norocos, îmi pin de datorია cea mai plăcută, să aduc laudă binemeritată bravelor femei române din comuna mea, căci prin faptul lor deja și-au căștigat pe lângă titlul de onore și titlul de recunoștință al acelora, pe cari îi au în vedere statutele. În adevăr frumos ideal și-au înscris pe stindard, când scopul reuniunii l'au prefîpt ast fel: „provederea școlărilor sēraci de la școlă poporală din Bucium-sésa cu îmbrăcăminte și cărți, înfrumșetarea bisericii și a școlēi din Bucium-sésa!“

Fie deci sigure, că cu cât vor avē mai mult zel de aci înainte, recunoștința și alipirea poporului întreg cu atāt vor fi mai mari și mai sincere, ba în fața neamului întreg vor merita laudă și admirare!

Cu aceste gândiri senine salut în publicitate noua reuniune, dorindu-i cel mai bogat viitor! Pentru publicul mare românesc va fi de interes să înșir pe scurt fazele prin cari au trecut până aci statutele reuniunii noastre și chiar aprobarea lor.

Constituită reuniunea în 5 Novembre 1899, statutele ei s'a înaintat spre aprobare la 31 Dec. a aceluiași an. După așteptare de 7 luni, la 5 Aug. a. e. statutele, cu toate cele aparținătoare, s'a înapoiat presidiului reuniunii, dar fără aprobare. S'a cerut înse modificarea ori eliminarea unor §§-i, cari prevedeau în viitorul mai depărtat constituirea unei învățătore de lucrul de mână la școlă din loc, dar după modalitățile învățătorilor confesionali.

Cerēndu-se singur atăta, s'a convocat în grabă adunare generală estraordinară, care eliminând §§-ii dificultați i-a înlocuit cu alții, nu mai puțin importanți, ba eū unul cred, chiar mai potriviți și a nune ajutorarea orfanilor și a nenorociților prin băile de aur.

Acest din urmă scop se va putē realiza numai atunci, când capitalul neantingibil va fi 20.000 cor. Statutele ast fel modificate au obținut aprobarea dorită.

Acum înse un alt „chițibuș“. Aprobarea s'a dat cu adansul, ca să se omită din titlul Reuniunii vorba „română“, căci în sensul ordinațiunii ministeriului de interne Nro 1508 ex 1875 reuniuni cu caracter de naționalitate nu se pot înființa, de cât dacă acele sînt literare sau culturale.

De și durere adincă m'a cuprins la cetirea acestei mutilări, totuși asigur reuniunea, că caracterul ei același rămâne, pe care însași l'a dorit. Da! căci la calitatea membrilor în tot locul se zice: „fie care femeie română“ și „fie care bărbat român“, abstragēnd de la aceea, că în Bucium-sésa alt caracter națională e absolut imposibil.

Deci la lucru numai cu însuflețire și dărnicie!

Îmi face bucurie, când aflu, că pe Sērbătorile Crăciunului comitetul reuniunii se va constitui, ca să-și potă inaugura activitatea, ba mai mult, că deja să și proiecteză o serată literară-declamatorică, cu concursul unor persoane distinse din afară.

Comuna noastră mică (sub 1000 loc.) pôte fi mândră cu ce a făcut, și măcar de ar fi acesta începutul unor fapte mărețe și durabile în viitorul cel mai depărtat. Inteligența relative nu ne lipsesce, nici fruntași din popor cu dare de mână. Numai bună înțelegere și iubire și se pot face multe!

Șesantul.

An nou fericit.

Ca rēscumperare a felicitărilor de anul nou s'a primit pentru fondul de salarisare a preoților următoarele sume:

Ioan V. Rusu, protopop
Sibiū . . . . . 10 cor.

Învitare de abonament.

Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu sprijinul binevoitor al omenilor de inimă, ne-am decis a continua și mai de parte edarea fōiei. De aceea, invităm la abonament nou pe anul 1901, cu prețurile:

de 12 corone pe anul întreg
" 6 " " jumătate de an
și " 3 " " pătrar de an.

Abonenților regulat plătitori le mulțămim de bunăvoința și interesul ce ne arată, éra pe cei ce sînt în restanță nu încetăm a-i ruga cu înțetire, să binevoiēscă a-și achita fără amănare restanța de abonament.

Spre acest scop am alăturat la numărul trecut câte o asigunațiune postală la toți abonenții de până aci, fără deosebire.

Administrația.

NOUȚĂȚI.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În numele curatoratului gr. cat. din Spini, aduc mulțumită publică pentru marinimosele daruri primite pentru biserica nou edificată în Spini, și anume: de la M. On. Dn Valeriu Suciu, prof. în Blaș 100 cor.; de la Stimata Dōmnă Ana văduvă Bran din Sâncel 10 cor. și de la On. Dn Teodor Bărbat, colecător din Sâncel 10 cor. Dumnezeu să le rēsplătēscă însușit! Spini, 15 Decembre 1900. *Alimpiu Costea* paroch gr. cat.

Distinoțiuni. Escelența Sa În. P. S. Domn Mitropolit a binevoit a conferi asesoriilor consistoriali: *Dr. Isidor Marcu*, secretar mitropolitan și director al cancelariei mitropolitane. *Ștefan Pop*, protonotar consistorial și *Aron Papiu*, notariu consistorial, distincțiunea de protopop onorari.

Îubileul literar al dlui Urechia. Duminică s'a serbat la Ateneul din Bucuresci, iubileul literar de 50 ani a dlui V. A. Urechia. Serbarea s'a făcut sub presidența Mitropolitului primat al României cu ocazia congresului societății Macedo-Române. Cu acest prilej i-s'a oferit din partea românilor macedoneni o mulțime de daruri și dl Leonte l-a felicitat în numele societății. Rēspundēnd bētrānul scriitor face istoricul societății, în sinul căreia atăta a lucrat. Ne asociem și noi ovațiunilor aduse dlui Urechia, a cărui inimă bate cu căldură pentru toți Români împărășiați în toate părțile, și care și-a adus aminte și de noi cu ocazia înălțătōrelor serbări ale Unirii, adresāndu-ne două scrisori, din cari transpiră cea mai mare dragoste. La mulți ani!

Congregație estraordinară. Pe azi e convocată congregația estraordinară a comitatului nostru. Între obiecte e și regularea tarifului vamei orașului nostru.

Învitare de abonament . . . bānffystă. Acum, când începem un nou redactorii de la „Magyar Szó“, au cređut să facă ceva ne mai pomenit; a trimis cetitorilor sēi următōrea scrisōre: „Să se copieze de trei ori și împartă cunoscuților! Vin Iesuiți! Valachi! Is pe grumazii nostri! A sosit era nouă! Și „M. Szó“ luptă contra acestora cu cuvînt magiar și cu bărbăție magiară. Patriotule ori patriotă sprijinesce-ne. Scrie aceste câte va șire în trei esemplare și trimite-le la trei buni cunoscuți! Aceia érá-și să le copieze fie care de câte trei ori și să le respîndēscă, ca ast fel fie care magiar adevērat să cetēscă „Magyar Szó“. (Numeri de probă trimite . . . ș. m. d.)“ Am primit și noi o ast fel de scrisōre.

Rugare. Se apropie ziua tragerii pentru tombola Reuniunii femeilor rom. gr. cat. din parochia Sâncelului, deci cei ce au primit losuri, sînt rugați cu tot respectul, să binevoitēscă a trimite în grabă sau prețul losurilor, sau losurile la adresa: *Vasilie Smigelschi*, paroch gr. cat. în Sâncel (Szancsal, Balázsfalva).

Corespondințele cu rugăciuni. Totă lumea de pe la noi e formal inundată de corespondințe anonime scrise în românește și nemțesce, în cari se obligă primitorul a recita o anumită rugăciune în 9 zile și a o copia încă în 9 esemplare, Cel ce nu se conformeză acestor obligăminte e amenințat cu mari nenorociri. Preav. Consistor îndēmnă preoțimea să leie poziție față cu corespondințele acelea, cari due la superstiție.

Necrolog. † *Anchedim Candale*, preot și protopop onorar gr. cat. în Borgo-Bistriță, membru al mai multor corporațiuni și societăți, a repausat la 18 a. e. după un morb scurt și greū în al 45-lea an al laborioșei sale vieți, în al 14-lea an al căsătoriei și în al 16-lea a preoției.

† *Iosefa Ciura n. Popovici*, soția parochului nostru din Abrud și mama iubitului nostru pretin Ales. Ciura, a adormit în Domnul la 20 Decembre n. în anul al 56-lea al vieții și al 31-lea al fericitei sale căsătorii. Trimitem sincerile noastre condolețe întristatei familii.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

X.

(Continuare.)

„Nefericitul de mine — nefind în stare a imita pe o femeie și neputând aștepta amânarea de doi ani, când era să leaș pe care am pețit-o, și fiind că nu iubiam căsătoria, ci eram numai sclavului poftelor: mi-am câștigat alta, (veți bine înse nu soția), ca să-mi susțin ore-și cum, ba chiar să-mi măresc morbul inimii și ca pe un satelit al năravului meu îndărătnic să-l duc cu mine în viața matrimonială. Nici nu mi-s'a vindecat rana, cea cauzată prin despărțirea de cea dintâi, ci după inveninare și o crâncenă durere, s'a putredit și deși nu mă ardea așa de tare ca până atunci, totuși stam să despez. 1)

Mărturisim că aici trebuie să ne acoperim fața și să roșim de rușine. Ecă natura omenescă, când se desparte de Dumnezeu! Minteaa cea mai înaltă, cea mai ageră, cade în toate greșelele. Inima cea mai frumoasă, cea mai fragedă, cea mai delicată și cea mai profundă, se cufundă în toate necurătenile nevrednice de ea. Nu știu prin ce reacțiune rușinosă inima stricată întunecă și ea mintea, care dejosită fiind, mai înainte a stricat inima? Etă un miserabil cerc *vifios*, care n'ar mai fi avut sfârșit, dacă nu ar fi intervenit Dumnezeu, pe cum ne arată exemplul cel trist și vederat al lui Augustin, amenințat de pericolul unei noue periri.

De abia ajuns sub acest jug și într-adevăr toate pasiunile i-s'au trezit din noii. Tot ce e mai de rușinos și mai murdar în fundul cel mai ascuns al inimii omenesci a eșit la suprafață și a deșteptat ast fel de cugete, de cari până aci n'am mai observat la el.

De la înălțimea nu zic a credinței sale de abia începute, ci de la înălțimea filosofiei lui Plato, el cădu în murdăriile lui Epicurus și ofta după cel mai cras materialism. „Disputam cu amicii mei *Alypiu* și *Nebriđu* despre marginile binelui și răului, și era să primesc învățătura lui *Epicurus*. Și întrebam: Dacă am fi nemuritori și am trăi într-o perpetuă plăcere trupescă fără nici o temere de a o perde, de ce nu am pute fi atunci fericiți? Saă ce ni-ar mai trebui? Etă până unde s'a cufundat și dejosit sufletul acesta nobil, avîntat și plin de atâtea aspirațiuni frumoșe!! Și-ar afla plăcere și în materialismul cel mai urit, dacă ar ține în etern. „Nici nu m'a retras alt ceva de la cufundarea măi adencă în plăcerile trupesci de cât trica de mörte și de judecata viitoare, care pe lângă orî câte păreri deosebite nu s'a putut șterge nici odată din sufletul meu.“

După cuvintele acestea putem răsufia mai ușor. Conștiința lui Augustin nu s'a stîns încă de tot. Acastă operă admirabilă formată de s. Monica nu s'a putat nimici.

O! putere a învățăturilor unei mame! ce ești tu, că încă și într-o așa profundă decadentă scutesci sufletul lui Augustin!?

De alt cum Augustin era cu mult mai trist și mai neliniștit ca altă dată, pentru că și decaderăa lui era mai rușinosă; spiritul, inima, simțul lui aă decădu mai afund. „Vai de sufletul cutezătorii — așa se plînge el — carele spercă. că după ce te va fi părăsit pe Tine, Dumnezeu, va afla ceva mai bun. Se întorce pe toate părțile, pe drepta și pe stînga, dar ori cum își simte tare culeșul, pentru că numai în Tine,

Domne, aflăm repaus.“ Și erăși: „Ce chinuri suferia inima mea, ce gemete. Dumnezeu meu! Și tu m'ai ascultat fără de a sei eu. Și când în tăcere mă plîngeam amar, ca strigăte mari ajungeau la îndurarea Ta atâtea înfrângerii ale sufletului meu.

„Numai tu sciai ce suferiam și nime altul. Pentru că puține spuneam din aceste chiar și celor mai intimi amici ai mei. Aă spusu-ți-am eu lupta sufletului meu, la ce nici timpul nici graiul nu mi-ar fi ajuns?“

„Tote gemetele și suspinele inimii mele se duceau la auzul Tău, Dumnezeu meu. Căutai-am loc de repaus, dar n'am aflat, pentru că celea din jurul meu nici nu m'aă putat liniști, ca să fi putat zice: „Mi-e destul, sint fericit,“ nici nu m'aă lăsat să mă reîntorc acolo unde ași fi putat fi fericit. Cu bolduri interne ai ațitat inima mea, și mintea mea turburată și încourată s'a vindecat din zi în zi cu balsamul cel vindecătorii al durerilor măntuitoare.“

Și într-adevăr s'a vindecat, și vindecarea lui se putea vedea de pe tristeta lui, care era mai adencă, de pe desperarea lui de a mai pute afla pace, și spre onorea lui fie zis, de pe curajul lui, care era mai puternic. Prima lui legătură păcătosoă a durat cincisprezece ani, a două înse numai câte va luni. E probabil că și aici a intervenit Monica; e probabil ca atunci ea a vërsat mai multe lacrimi, ca de altă dată; că a insistat cu rugări mai pëtrundătoare, cu sfaturi mai energice și delicate; a zăgrăvit înainte lui cu colorii mai vii necuviința și păcatul purtării sale față de acea tinără fată, a cărei mână a cerut-o, și care acum trăia numai pentru el; — față de *Adeodat*, care începu a creșce într-o nevinovăția ângerescă, ce și-ar fi putat-o perde vëdënd ast fel de slăbiciuni deplorabile; și mai ales față de Dumnezeu, ale cărui daruri prețioșe le-a desprețuit și a cărui mânia în urmă își va atrage-o asupra sa...

Augustin se supuse; obosit de cercarea zădarnică a fericirii în aceste legături uricioșe și păcătosoșe; el rupse și aceste lanțuri, și promise mamei sale, că va aștepta ziua apropiată a cununiei.

Dumnezeu, carele pentru primul sacrificiu a respătit pe Augustin cu un moment de pace și cu zărirea adevărului, pentru sacrificiul al doilea încă i-a pregătit o respătat de acest fel, dar cu mult mai prețioșă.

De abia a rupt el legăturile aceste din urmă, și îndată mintea lui s'a curățit chiar și de ultimele rămășițe ale întunecimii și el vëdu în urmă resăriind în sufletul său răpit lumina deplină a credinței.

Cetitorii aă observat de sigur, că lucrarea această de redșteptare s'a început deja de mult.

Pe cum câte odată, în sërile calde de vară, după câte un vifor teribil, rësar pe încetul stelele și clipeșc printre norii sburătorii, chiar așa resăriind după un timp și în sufletul turburat al lui Augustin adevărurile cele mari ale credinței, unul după altul. Rînd pe rînd el a triumfat asupra îndoielilor, saă mai bine zis el nici când nu și-a putat șterge din inimă învățăturile mamei sale: despre esistența lui Dumnezeu, despre Provedința, despre nemurirea sufletului, despre deosebirea binelui și a răului, despre judecata de pe urmă. Pe timpul când se rostogolia dintr'o îndoielă într'alta, dintr'o greșelă într'alta, el s'a convins, că omul nu poate ajunge la adevăr cu puterile sale proprii, s'a convins și că omul are lipsă de o învățatură revelată dumnezeescă; a cunoscut semnele caracteristice ale acestei învățături — și că aceea e în siml Bisericii catolice, pe care începu a o admira. Aceștea erau stelele ce străluciau în sufletul lui, deși cu o strălucire obdusă, totuși strălucirea lor avea o frumșetă și o vioiciune deosebită.

Înse ori cât de frumoșe ar fi fost aceștelumini, nu erau destule ca să-l facă pe Augustin creștin, pentru că stăua cea mai mare între toate, cea mai dulce, care luminează cu adevărată lumină între toate celealalte stele, — adevă Domnul nostru *Isus Christos*, — încă n'a fost resărit în sufletul lui. Nu că dör Augustin l'ar fi uitat de tot, (pentru că acest nume sfînt cu mai multă gingășie l'a supt de pe buzele mamei sale, de cât ca acest Măntuitor adorabil să fi devenit străin pentru el) — dar în urma atător învățături perverse și atător patimi, ce-i întunecară sufletul, figura această dumnezeescă deveni cam palidă în ochii lui. Nu mai înțelegea nici Intruparea, nici Răscum-părarea, nici divinitatea lui Christos; ce zic? Chiar și esistența cuvîntului și ființa spirituală a lui Dumnezeu era înainte lui o întrebare. Înainte de toate deci trebuia să se resfire umbrele ce-l mai acoperiau, — și nici când nu ni-am putat închipui cine a fost apostolul ales de Dumnezeu, ca să-l facă lui Augustin descoperirea Cuvîntului.

Era în vechime în zilele cele mai strălucite ale Greciei un tinër de o înălțime spirituală de necreșut, care vorbea cu o frumșetă oratorică ne mai întrecută. Învățăcel al lui *Socrat*, pe care l'a făcut nemuritorii, împrumutându-i propriile sale aripi, magistrul al lui *Aristotel*, pe carele l'ar fi făcut de trei ori mai puternic dacă l'ar fi putat da ceva și din focul său, acest tinër la prima privire ce o aruncă asupra lumii create, a priceput că totă lumea această nu e de cât o iconă, un simbol, o umbră. — că afară de lumea vizibilă există și o lume invisibilă, care singură o pöte esplica pe această, pe cum singură i-a servit și de prototip.

A două privire a lui asupra lumii fu și mai frumoșă. Ridicându-se de la om la Dumnezeu, și recunoscënd, cu o claritate și profunđime admirabilă, legătură ce împreună pe om cu Dumnezeu, el află că omul vine de la Dumnezeu, și la Dumnezeu se reîntorce. Dar nici în trecerea această scurtă, ce se chiamă viață, omul nu se desparte de Dumnezeu; că — după espresiunea lui sublimă — ființa omenescă e ca și *înrădăcinată* în Dumnezeu, și ori cât de tristă ar fi lumea această pămîntescă, omul are în adencul inimii sale o putere, care e destulă ca să-l înalțe până la cerii, de unde a venit. Acastă putere e sentimentul cătră Dumnezeu, sentimentul lipsei lui Dumnezeu și dorul după Dumnezeu. Puterea această el o numi: *Simțul lui Dumnezeu*, (sensus numinis). Acest simț dimpreună cu simțul inimei nevëdute formcă baza filosofiei sale, saă mai bine zis: baza a totă filosofia demnă de om.

Surprins apoi de ceea ce a străbătu cu vederea și a priceput și dorind o cunoșcință și mai clară, el cutrieră lumea, cercetăză toate sanctuarele, întrebă pe preoții încărunții în studiarea tradițiunilor, se introduce în misteriiile cele mai profunde, pëtrunde în toate simbolele de credință, pe celea schimbate le restituie, și înarmat apoi cu toate acestea, își reia sborul și se ridică așa de sus, în cât ss. Părinții ai Bisericii nu știu ce nume să-i deie, unii vëd în el geniul omenesc ridicat la cea mai înaltă putere, alții îl numesc un *Moise păgân*, alții profet înspirat de Dumnezeu, premergător al evangeliului, trimis la poporele cufundate în umbra morții; toți convin într-o numi *divin* acest fenomen plăcut și minunat!

Augustin nu cetise încă nimic din *Plato*; necunoscința limbii grecesci îl împedeca. Numai după *Cicero* îi cunoscea câteva idei. Chiar atunci, când se lupta în contra ultimei rămășițe a manicheismului, ce îi mai acoperia în câva mintea, și se încerca a-și închipui pe Dumnezeu ca spirit curat, pentru că până atunci și îl închipuia ca amestecat cu materiă, chiar atunci îi aduse un amic al său o traducere a lui

1) Confess. VI, 15.

Plato, edată în Roma de un retor foarte cunoscut, cu numele *Victorin*. Augustin lea cartea în mână și de abia o deschide, simte cum îi cade de pe ochii minții veșul țesut de mâna ereziei, ce-l împedea să pricépe că Dumnezeu e Spirit, pe cum și să recunoască existența Cuvintului.

Cartea acesta fără îndoielă nu era evanghelia, era înse ca un fel de precuvântare omenescă la aceea, și așa de frumoasă, în cât Augustin fu răpit.

Pe atunci, așa ne spune el — imi veni la mână o carte, care după expresiunea unui vechi filosof, era plină de esențiile cele mai escelente ale Arabiei. De abia simții parfumul ei, de abia vërșă-i câți va picuri din acel parfum pe flacăra mică, ce începu a arde în inima mea, de o dată m'a cuprins un foc mare; de nu se pôte cuprinde; nu-l poți cuprinde nici în Romaniene! nu-l pot cuprinde nici eu. „Onorari, mării omenesci, dor de glorie, atracțiunile și farmecele acestei vieți pămîntesci, nu mă mai interesă de loc — nimic nu mă mai mișcă în fața luminei, ce am început a zări.“¹⁾

(Va urma.)

Anul 1700.

Disertație, de *Jacob C. Domșa* cl. a. IV.

(Fine.)

În Sinodul din 7 Febr. 1698 s'a formulat manifestul pentru sf. Unire. În Sinodul din 5 Sept. 1700, ședința II. liberă și de bunăvoie, din îndemnul lui Dumnezeu, părinții adunați primesc unirea în credință cu sf. biserică a Romei și mai cu samă în celea patru puncte dogmatice, în cari se păreau a se deosebi, rămânând neatins atât ritul cât și disciplina orientală, cassându-se aceea ce ar fi contrar credinței catolice. Mințile noastre se umplu de admirație, ochiul înțelegător de sentimente lăuntrice, rămâne estasiat de atâta lumină și iealitate, inimile plâng de o adevărată bucurie, tot sufletul și trupul tot se înviorează, când negetăm la măreția faptului epocal, ce-l sêrbătorim astăzi; — când cetim că „Sinodul acesta a fost nu numai cea mai mare adunare a Românilor ardeleni, de care ne amintesc istoria, dară a fost tot odată și cea mai mare adunare în istoria Transilvaniei.“ — dacă ne plâsmuim cu ochii spirituali scenele de sfântă inspirație ale apostolilor și credincioșilor, cari s'aun adunat în numele poporului român drept credincios reînviat, ca să adevărească și prin credință sentința imêratului Ioanițiu: „*Nos genere et sanguine Romani*“ — ca să reedifice cu mai mare pompă, cu îndoit zel templul ruinat de veacuri al Sinodului Român.

Mântuirea sufletului prin iubirea lui Dumnezeu, salutea națională, prin alipirea către augusta casă de Habsburg, nădejdea în un viitor mai bun, au fost sentimentele sincere ce au premers sf. Unire.

„Frumoasă mișcare a fost unirea Românilor ardeleni cu Roma;“ și acesta mișcare frumoasă a adus fructe vrednice de admirație.

Rodul salutar al acestei mișcări a fost *eliberarea bisericii române de sub jugul cel insuportabil al Calvinilor*.

Prin unirea cu Roma au venit Români în atingere cu celelalte popore de gîntea latină; au început a înțelege leagănul originii și tradițiile străbune îndemnătoare la fapte mari.

Și contactul acesta a avut o influință necontestabilă și asupra sentimentului național.

Tinerii români petrecând în Roma se hrăneau din rămășițele gloriei străbune, se adăpau din isvórele mării vechilor Romani,

er reintorși acasă, aduceau cu sine însuflețirea și rîvna pentru laudele și faptele strămoșilor. Și entuziasmul acesta îl comunica clerului și el apoi poporul. Deja în dată după Unire, vedem entuziasmul și conștiința națională urmată de fapte vrednice de laudă.

Clerul, în frunte cu Mitropolitul, devine adevăratul conducător și cărmăci în luptele cu vrășmașii, cari nu voiau a lăsa pe Români să se desvólte ca națiune de sine, conștiință de drepturile sale naturale. Și expansiunea sentimentelor naționali a trecut și la ceilalți Români, producând la ei nespun bine.

După Unire clerul începe a-și câștiga o cultură mai temeinică, mai alésă și mai bună. Mitropolitul român de după Unire a fost totți bărbați de o cultură și erudițiune superióră, cu care impunea națiunilor conlocuitoare. Un diamant strălucitor și neprețuit în colanul de mărghăritare al urmărilor sf. Uniri, e *înființarea școlilor din Blăș*, primele școle române sistematice în Ardeal și în principate chiar. „Aici a răsărit prima lumină pentru poporul românesc, ce petrecuse sute de ani în ignoranță, și încă a răsărit pe timpul acela, când un întunec gros domnia chiar și la Români din Principate.“ — Pe dreptul zice Missail despre școlile acestea, după ce în negre colorii descrie starea științifică în Principate pe timpul domniei fanariote: „O singură scânteie mă licurică printre negurile cerului, și asemenea luceafărului despre zi se apropie de noi“ . . .

Pe când la noi (în Rom.) nu mai există de cât vre-o două, trei buchernițe grecesci, din colo de munți (în Ardeal) înfloriau școlile adevărat române din Blăș . . . Cu cât începutul lor e mai în cöce cu atât soliditatea temelilor pe cari fuseră aședate, sînt mai sănătoase, cu atât fructele ce au adus gîntei, sînt mai mântuitoare pentru generalitatea națiunii.

Prin uniune se deschide o nouă eră pentru cultivarea Românilor transilvani . . . apoi încheie „renumele liceului din Blăș crește vędënd cu ochii, viața și lumină răsărind în tóte părțile. Părea că geniul vechi Rome să scóla din mormintul său secular spre a mai insufla odată coloniile lui Traian.“

Pe lângă acestea s. Unire a fost urmată de considerabile folóse materiale. Capătând Episcopul dominiul principesc de la Blăș, acesta se face un isvor de venit și de ajutor pentru neamul întreg. Zeloșii și crutătorii Episcopi, adună cu mare grijă bani, din cari mai apoi se edifică tóte mărețele edificii ce se vęd azi și cari sînt fala lor incontestabilă, lasă fundațiunii piil, din cari se susțin azi mai tóte instituturile și aședemintele reclamate de progresul veacului înmormîntat.

Tot ei sînt aceia, cari câștigă în multe locuri porțiune canonică pentru clerul miser.

După unire administrația bisericii române ia un sbor frumos, devine mai promptă, mai sigură și mai modernă. Ritul și disciplina bisericească, eră-și numai după unire să îndeplinească cu tactul și estetica corespondătoare.

Tóte aceste mari și netăgăduite folóse ale s. Uniri numai atunci vor străluci în adevărata lor splendóre, dacă ne vom revoca în minte starea miseră și desperată a bisericii române înainte de unire, și dacă vom considera că de n'ar fi fost Unirea cu biserică Romei, astăzi dacă am mai fi ca biserică și neam, cu puțin am fi mai de parte ca atunci.

Cuviincios e, ca acum, când ne-am adunat aici ca să sêrbătorim cu adevărată serbare de inimă, actul cel mai însemnat, mai memorabil și mai frumos, actul sfintei Uniri pe cum și pomenirea apostolilor inspirați de spiritul dumnezeesc, cari au dus-o în îndeplinire, — cade-se, să punem în relief caracterul părinților și a bărbaților luminați,

adevărați fii bisericii și ai neamului, să aducem înainte figurile mării luptători și cărmaci ai naiei bisericii noastre, ca admirându-le curăția și frumseța sufletescă, tária caracterului, zelul cu adevărat apostolic, purtarea serafică, să învățăm de la ei a iubi biserică și neamul, să învățăm de la ei, în luptele ce ne astéptă, straduința și paciința de fer în lucrurile grele, ce trebeu rezolvite, idealismul cel mai curat, devotamentul cel mai cald, abnegația cea mai completă și în urmă să-i rugăm să fie întreprunătorii, caldi și rugători, bineprimiți către Dumnezeu pentru noi toți.

Preamăriți și neuitați să fie de tot fiul românimeii un Atanasie, părintele prea bun al s. Uniri; un Clain, nemuritorul conducător a Românilor pe terenul bisericesc și național, al cărui ideal și azi îl avem de țintă; un P. P. Aron, ânger în trup omenesc, deschidătorul școlilor din Blăș; un Maior, al doilea părinte al Unirei și al copiilor miseri studenți la școlile de aici iubitor tată; un Bob, marele fundator de donațiuni pe cum și întemeietorul capitulului arhidiececan, un Dobra, Vulcan, un Șulț, primul Mitropolit după restaurarea Mitropoliei de Alba-Iulia; un Vancea, marele mecenat pe terenul cultural și științific. Etă figurile, ce au să împodobescă panteonul nostru bisericesc național!

Pentru noi, pentru biserică și națiunea română, pe care au iubit-o, pe care au servit-o cu viața lor, ei nu de tot au murit. Suvénirea lor va rămânea nestêrsă din memoriile noastre, ca a tuturor bărbaților mari. Natura și-a luat tributul ei, er faptele ne-au rēmas ca o prețioasă moștenire și ca un exemplu tot de una vrednic de urmat.

Tot ce am admirat în nemuritorii Episcopi și Mitropoliți ai noștri rămâne și va rămânea în curgerea tuturor veacurilor, în spiritul ómenilor, dimpreună cu suvenirea îngerescilor lor virtuți și glorióselor lor fapte. Mulți eroi de epopee vor durmi fără onóre și fără glorie în noptea ultării: Voi înse transmiși prin istoria posterității Ve-ți trăi în eternitate!!

Blăș, Sept. 1900.

Bibliografie.

A apărut:

Biblioteca populară „*Minerva*“, se numesc o serie de publicațiuni istorice apărute în editura instit. grafic „*Minerva*“ din București. Prețul unui număr e 15 bani, form. 16°. Până acum au apărut:

- 1—3. Istoria populară a Românilor.
4. Cântarea României.
5. Istoria populară a literaturii române.
6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu.
7. Perderea Basarabiei.
8. Unirea principatelor și domnia lui Cuza.

Recomandăm cu tot adinsul aceste prețioase cărțile, menite să redeștepte și să țină viu sentimentul național în fie care român.

Se pot procura de la Tipografia seminarială.

Alesandri în ediție populară. Cunoscuta „Biblioteca pentru toți“ trecând în editura librăriei Alcalay, și-a reînceput apariția publicând scrierile dulcelui poet Vasile Alesandri. Până acum a apărut *Ovidiu, Doine, Lăcrămióre și Suvénire*. Toți cinci numerii costă broșurați 1 cor. 50 și legați 2 cor. 80. Recomandăm din tótă inima scrierile marelui nostru poet și am dori, ca toți sciutorii de carte să se grăbescă ași-le procura, profitând de ieștinătatea lor.

¹⁾ Contra Acad. I. II. Nr. 5.

Din literatura populară de Dom. Dogariu:

- Nr. 1. Moș Toma Bădiceanu . . . . . —12
 2. Din viața unui haiduc . . . . . —12
 3. Însurătorea sôrelui . . . . . —12
 4. Fiul bucăteresei . . . . . —12
 5. Văcărelni . . . . . —12
 6. Diana, zina munților . . . . . —12
 7. Cinci Dialoguri întocmite pentru pruncii școlari . . . . . —20
 8. Spiridon și Niculae, basm . . . . . —12
 9. Fiul Oil, basm . . . . . —12
 10. Povestiri și Anecdote populare . . . . . —20

Posta redacțiunii.

„Gazeta”. Cum se chiamă „fôia bisericescă din Blaș”, din care ați publicat în numărul de Duminică conferința dlui canonic Bunea? Mult ne ați deobliga, când ne ați da răspunsul.

On. Red. de la „Apărarea națională”. Pe fașia cu care primim prețiosul Dvôstre ziar, de cât va timp cetim aprôpe zilnic »rugăm schimbul.« Binevoii a ne informa dacă ațeva nu primiți fôia noastră, de aci se spedéză regulat.

Dlul Redactor de la „Școala și Biserica”, București. Sintem dornici să șcim, de unde scôteți Dvôstre informațiile, ce le dați în nrul 11. despre »Biserica română orientală unită«? Ne vine greu să presupunem, că »birfici», mai multă dragoste de dragoste de adevăr au strică nimêrul.

Dlul M. K. in K. Dacă numitul e destituit, de ce se ne mai ocupăm de el? Și-a luat pedeapsa meritată.

V. Începe bine, dar sfârșitul e ca un toast. Ne pare rău, dar nu o putem folosi.

— u — Articulul trimis e bun, atâta numai, că nu în fôia noastră e locul unde ar trebui publicat. Noi nu atacăm pe nime, ci simpli ne apărăm, contra insultelor, de felul celei împărțite de Dvôstre. Câte ceva de prin părțile acelea am publica bucuros.

Avis. Nu anunțăm de cât publicațiunile, cari ni-se trimit, spre a le cunoșce cuprinsul.

On. E. D. in T. Am primit, vom raspunde în numărul viitor.

Sân-Mărtinul-de-câmpie. Am primit 12 corone și achităm an. 1899. Pe anul 1900 e încă în restanță.

Dr. P. F. in Gh. Primit cu mulțămită și achitat tot până la finea an. 1900.

Ios. R. Orade. Primit cu mulțămită și achitat tot până la finea an. 1900.

Beiu. Primit cu mulțămită și achităm anul 1897 și 1898.

Sarașeu. Primit cu mulțămită și achităm anul 1899.

Copand. S'a aflat. Achităm restul de 15 cor. Secaș. Achităm cu mulțămită anul 1899 și 1900.

Lunca. Am primit și achităm anul 1899 și 1900.

Silvașul de Câmpie. Primit și achitat anul 1899.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Pastilele—Hämatine ale apotecarului A. Thierry,

sint cel mai sigur și veritabil mijloc nutritor și sangifer, contra anemiei, lipsei de sânge și morburilor consequente. Pastilele acestea ușor de mistuit au să înlocuiască vinurile feruginoase, cari irită nervii stomacali și au un efect amețitor. Fie care cutie va purta subscrierea fabricantului și costă după anticiparea prețului, 4 corone, spedită franco. Adresa:

Apotheker

A. Thierry's Balsam-Fabrik

in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

La espozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

(84) 6-52

în Timișoara-Fabric

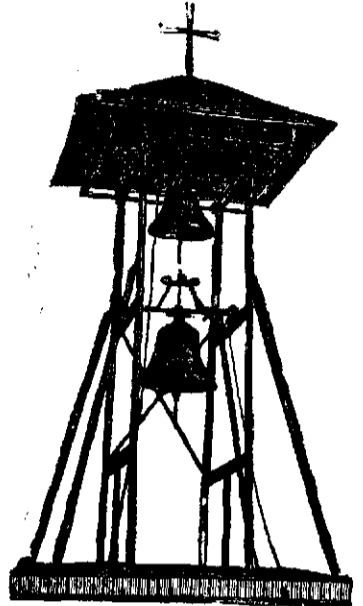

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorče cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o

lature prin ceea ce sint mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuut și franco.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în tóte țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și până acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în tótă lumea pentru efectul sigur Contra tuturor bólelor interne, de piept, plumâni, stomac și ficat. Folosit ca mijloc estern este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentică registrată în tóte statele și provădută cu capsula de metal, ce poartă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane borceane. — 12 borceane mici s'au 6 mari duble spedate franco 4 corone. — Un borcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depositeilor din lume 1 coronă 40 fileri. — Se espedéză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSÓREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătore de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsóre s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bóla de óse și în timpul din urmă un morb gangrenos, greu și vechi de 22 ani, numit **rac.** Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înnoie și curată tóte ranele provădute prin impusetură. O dosă spedită franco costă 1 coronă 80 fileri după primirea prețului. La comande mai mari seădămint.

Producție anuală 100.000 dose.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din tótă lumea. Imitațiile să pot încunjura urmărind cu atențiune fie care borcan, care poartă inscripția: **Apotheke zum Schutzensgel des A. Thierry.** Cei cari n-au deposit la îndemână, să se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(33) 7-25